

Załącznik nr 1 do protokołu kontroli Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie, prowadzonej w dniu 14 maja 2026 r.

Uczestnicy:

1. Dorota Twardzik RDOŚ Katowice
2. Karolina Bednarz RDOŚ Katowice
3. Marta Tudruj ŚOB Mikołów

1. Informacje ogólne:

Podstawa działalności: decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 29 marca 2017 r. nr DZP.WG.6510.1.2017.EB

Właściciel/Zarządca: Gmina Mikołów / Związek Stowarzyszeń

Data założenia: 26.05.2003 r.

Powierzchnia: 117,2535 ha

Położenie: województwo śląskie, powiat mikołowski, Mikołów, obręb Mokre:

- a) Część żółta: działka nr 486/38
- b) Część czerwona: działki nr 658/152, 497/9, 525/3, 248/150, 690/12, 688/11, 427/9, 255/150
- c) Część zielona: działki nr 526/38, 44, 45, 46, 48, 47, 49, 1560/43, 1564/25, 1570/42, 1572/41, 1728/51

Zapis w MPZP:

- Załącznik 8 - Uchwała nr XXXI/401/2000 Rady Miejskiej w Mikołowie z dnia 29.08.2000 w sprawie zmiany fragmentów miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Mikołowa dla terenów położonych w Mikołowie-Mokrem z przeznaczeniem ich na tereny o charakterze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz ogród botaniczny
- Załącznik 9 - Uchwała nr XI/124/2025 z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu miasta Mikołów dla obszaru Mokre w rejonie ul. Sosnowej
- Załącznik 10 - Załącznik do uchwały Rady Miejskiej Mikołowa nr XXV/347/2004 z dnia 31 sierpnia 2004 r.

Liczba pracowników: 41 pracowników

2. Opis szczegółowy:

Ogród botaniczny w Mikołowie składa się z:

- a) Części żółtej (arboretum): znajduje się tutaj kolekcja drzew i krzewów, kolekcja pnączy, kolekcja rododendronów, kolekcja boru sosnowego, wydzielony jest również obszar muraw

kserotermicznych, kolekcja bylin polskich, kolekcja roślin użytkowych (zioła), oraz ekspozycja roślinności mogącej być wykorzystywanej przy zielonej infrastrukturze tzw. zielonych dachów.

- b) Części czerwonej dzielącej się na kolekcję zachowawczą, w której mieści się kolekcja sadownicza oraz winnica kolekcję edukacyjną, w której znajdują się kolekcja roślin uprawnych, warzywnych i zielarskich, kolekcja roślin energetycznych, kolekcję ozdobną (podzielona jest na sekcję drzew i krzewów liściastych, sekcję drzew i krzewów iglastych, sekcję rododendronów i magnolii, sekcję dąbrowy, sekcję tarasową, sekcję kwiatową, sekcję traw ozdobnych). Na terenie części czerwonej znajdują się również łąki kserotermiczne oraz zbiorniki wodne.
- c) Części zielonej gdzie utrzymywane i wyprowadzane są siedliska leśne tj. bór sosnowy, grąd (w trakcie wyprowadzania), buczyna (w trakcie wprowadzania), czyżnia śródpolna (w trakcie wprowadzania)

Liczba taksonów: 1200

Gatunki objęte programami ochrony: brak

Gatunki chronione na terenie ogrodu botanicznego w Mikołowie:

W kolekcji rodzimych bylin ozdobnych znajdują się następujące gatunki chronione:

Primula vulgaris pierwiosnek bezłodygowy (ochrona ścisła)
Dianthus gratianopolitanus goździk siny (ochrona ścisła)
Sempervivum montanum rojnik górski (ochrona ścisła)
Jovibarba sobolifera rojownik (rojnik) pospolity (ochrona ścisła)
Lilium martagon lilia złotogłów (ochrona ścisła)
Ligularia sibirica języczka syberyjska (ochrona ścisła)
Daphne mezereum wawrzynek wilczętyko (ochrona częściowa)
Primula elatior pierwiosnek wyniosły (ochrona częściowa)
Allium ursinum czosnek niedźwiedzi (ochrona częściowa)
Taxus baccata cis pospolity (ochrona częściowa)
Verbascum phoeniceum dziewanna fioletowa (ochr. częściowa)
Digitalis grandiflora naparstnica zwyczajna (ochr. częściowa)
Anemone sylvestris zawilec wielkokwiatowy (ochrona częściowa)
Aquilegia vulgaris orlik pospolity (ochrona częściowa)

Na terenie Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie od 2011 r. prowadzony jest Śląski Bank Nasion, w którym przechowywane są m.in. nasiona roślin gatunków chronionych oraz wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin. Listę gatunków obecnie zdeponowanych w banku stanowi załącznik nr 7.

Ogród jest udostępniany dla zwiedzających:

- a) Ogród Żółty (ul. Sosnowa 5): w dni powszednie od godz. 7.00 - 20.00, w weekendy i święta w godz. 10.00 - 20.00
- b) Ogród Czerwony (ul. Grudniowa 2): w dni powszednie od godz. 7.00 - 20.00, w weekendy i święta w godz. 10.00 - 20.00
- c) Ogród Zielony (ul. Golfowa): Ogólnodostępny teren kolekcji siedliskowych z funkcją pola golfowego. Nad terenem pieczę sprawuje stowarzyszenie Golf Park Mikołów. Wejście na własną odpowiedzialność, obowiązuje regulamin korzystania z terenu.

Śląski Ogród Botaniczny - Związek Stowarzyszeń jest instytucją naukową wpisaną do rejestru instytucji naukowych uprawnionych do przewożenia w celach naukowych przez granicę Unii Europejskiej bez zezwolenia wydawanego na podstawie przepisów, o których mowa w art. 61 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, okazów zielnikowych lub okazów muzealnych zakonserwowanych, zasuszonych albo w inny sposób utrwalonych lub żywego materiału roślinnego, w celu nieodpłatnej wymiany, użyczenia lub darowizny. Katalog okazów CITES przetrzymywanych w Śląskim Ogrodzie Botanicznym w Mikołowie z zaznaczeniem okazów do niezarobkowego udostępniania stanowi załącznik nr 6 do niniejszego protokołu. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawiciela jednostki, w okresie objętym kontrolą Ogród **nie udostępniał** ww. okazów w drodze nieodpłatnej wymiany, użyczenia lub darowizny oraz **nie przewoził** przez granicę Unii Europejskiej materiału roślinnego.

3. Inne:

W ogrodzie czerwonym występuje również łąka trzęślicowa i zbiorowisko rdestnicy pływającej. Część obejmująca łąkę trzęślicową jest jednak wyłączona z możliwości zwiedzania – infrastruktura (drewniane pomosty i kładki) została wyłączona z użytkowania dla zwiedzających ze względu na pogarszający się stan techniczny. Obecnie naprawa infrastruktury nie jest możliwa do wykonania ze względów finansowych.

Na terenie należącym do Ogrodu stwierdzono 11 gatunków storczyków (stanowiska znajdują się głównie w nieogrodzonej, buforowej części ŚOB). Teren ten jest monitorowany i inwentaryzowany przez pracowników Ogrodu Botanicznego w celu zbadania i zachowania w optymalnym stanie bioróżnorodności rejonu. Wykonywane są również zabiegi ochrony czynnej (wykaszenie muraw kserotermicznych na Ogrodzie Żółtym).

Większość okazów gatunków chronionych wysianych w ramach testów kiełkowania przenoszona jest na teren Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Radzionkowie.

Zgodnie z oświadczeniem przedstawiciela Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie obecnie podmiot ten jest w trakcie ustalania systemu opracowania aktualnej listy taksonów. Wynika to z faktu, że tereny kolekcji zostały utworzone w ramach dofinansowania ze środków funduszy europejskich, a przekazane zostały nam wyłącznie same obiekty. W konsekwencji występują niezgodności pomiędzy rzeczywistą zawartością materiału nasadzeniowego, a przedłożonymi projektami wykonawczymi.